



EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

# TEATAJA

IGA LIIGE LOEBI! • ILMUB AASTAST 1925

NR 19 • 3/12/2014

Mida pidada silmas kinnisasja vabatahtlikul maksustamisel?

► lk 5



Uuest aastast uued TSD vormid

► lk 8

Arendustegevuse rahastamise seminarid

► lk 11



## KAUBANDUSKOJA ETTEPANEK: TÕSTA PÄEVARAHA MAKSUVABA PIIRMÄÄRA

► lk 6

KODA KUTSUB OSALEMA

### Kutsume Aafrika foorumile!

Aafrika manner on siiani äritegemise mõttes Eesti ettevõtjatele suhteliselt tundmatu olnud. Kuid statistika näitab, et välisinvesteeringud Aafrikasse on üle maailma kasvamas ja ka Aafrika tarbija on nii mõneski riigis muutunud jõukamaks. Kas ka Eesti ettevõtjatel võiks selles piirkonnas edulootust olla? Millistes valdkondades ja millistes riikides võiks edu saavutada? Neile ja paljudele teistele küsimustele otsimegi vastuseid **neljapäeval, 11. detsembril** Aafrika foorumil. **Loe lähemalt lk 19**



Sinu ettevõtlustugi Euroopas



estravel



Jõulukuu eri!

# Spaapuhkus kahele vaid al 49 €

Vali meelepärane spaa  
endale või jõuluvana kingikotti  
[www.estravel.ee/spaa](http://www.estravel.ee/spaa)



Kampaaniahinnaga paketid on müügil 01.–31.12.2014  
ning kasutamiseks ajavahemikul 02.12.2014–31.03.2015.

**Mustmiljon täidetud reisiunistust**

24 h reisiabi 6 266 266, [estravel@estravel.ee](mailto:estravel@estravel.ee)



5

**JUHTKIRI**

- 4 Noorte ettevõtlikkusesse panustamata ei tasu loota, et järgmine põlvkond on edukam

**ETTEVÕTJA KÜSIB**

- 5 Mida pidada silmas kinnisasja vabatahtlikul maksustamisel?

**JURISTI TÖÖLAUALT**

- 6 Kaubanduskoda tegi ettepaneku tõsta päevaraha maksuvaba piirmäär
- 8 Uuest aastast võetakse kasutusele uued TSD vormid

**ENTERPRISE EUROPE NETWORK**

- 11 Seminaride sari „Arendustegevuse rahastamine tehnoloogia-ettevõtetele“
- 12 Infopäev rahastusvõimalustest põllumajanduse *online*-rakendustele
- 12 EU FashionMatch 3.0 kontaktkohtumised @ Modefabrick
- 13 Energy Efficient Construction 2015: mess ja kontaktkohtumised
- 13 Nanotech Japan Cluster & SME visiit ja mess
- 14 Kontaktkohtumised „Let's connect: business & innovation“
- 14 Avalik konkurs 2015. aasta kaitsetööstuse arendustegevuse toetuste taotlemiseks

**INNOVATSIOONIVEERG**

- 15 Innovatsiooniosakud jätkavad muudetud kujul

**EUROOPA UUDISED**

- 16 Intellektuaalomandi õiguskaitse tegevuskavast

**VÄLISTURUD**

- 18 Arenev Aafrika

**TAGASIVAAD**

- 20 Kuidas müüa oma elutööd

**KODA KUTSUB OSALEMA**

- 22 Seminar „Kuidas kaitsta ennast maksuhalduri eest?“
- 22 Klienditeeninduse koolitus „Tavalisest teenindusest kliendimagnetiks“
- 23 **UUED LIKIMED / JUUBILARID**

**EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA**

Toom-Kooli 17, 10130 Tallinn  
Tel: 604 0060 • Faks: 604 0061  
E-post: koda@koda.ee • www.koda.ee

**TEATAJA TOIMETUS**

Kaidi Talsen  
Tel: 604 0085  
E-post: kaidi@koda.ee  
Kujundus: Director Meedia

## ▶ KODA KUTSUB OSALEMA

**FINANTSKOOLITUSED**

11. detsember **SEMINAR „KUIDAS KAITSTA ENNAST MAKSUHALDURI EEST“ ▶ LK 22**  
Kaubanduskogas (Toom-Kooli 17, Tallinn)  
**Info:** Toomas Hansson • toomas@koda.ee • 744 2196
16. detsember **SEMINAR „ÜLE 1000EUROSTE TEHINGUTE DEKLAREERIMINE JA MUUDATUSED SÕIDU-AUTODE KÄIBEMAKSUSTAMISES“ (vene keeles)**  
Kaubanduskogas (Toom-Kooli 17, Tallinn)  
**Info:** Kati Krass • kati@koda.ee • 443 0989

**SIHTTURUD**

11. detsember **AAFRIKA FOORUM ▶ LK 19**  
Välisministeeriumis (Islandi väljak 1, Tallinn)  
**Info:** Jana Silaškova • jana@koda.ee • 604 0083

**MUUD KOOLITUSED**

14. jaanuar **KLIENDITEENINDUSE KOOLITUS „TAVALISEST TEENINDUSEST KLIENDIMAGNETIKS“ ▶ LK 22**  
Kaubanduskogas (Toom-Kooli 17, Tallinn)  
**Info:** Toomas Hansson • toomas@koda.ee • 744 2196

**EKSPORDI AKADEEMIA**

20. jaanuar **KOOLITUS „KONTAKTIDE LOOMINE JA KOOSTÖÖ-PARTNERITE LEIDMINE SIHTTURUL“ ▶ LK 10**  
Kaubanduskogas (Toom-Kooli 17, Tallinn)  
**Info:** Haili Kapsi • haili@koda.ee • 604 0078
21. jaanuar **KOOLITUS „PRAKTILISI NÄPUNÄITEID EKSPORTIJALE TURU-UURINGUTEKS“ ▶ LK 10**  
Kaubanduskogas (Toom-Kooli 17, Tallinn)  
**Info:** Haili Kapsi • haili@koda.ee • 604 0078
22. jaanuar **KOOLITUS „KUIDAS MITMEKORDISTADA VÄLISMESSIL OSALEMISE KASUMLIKKUST?“ ▶ LK 10**  
Kaubanduskogas (Toom-Kooli 17, Tallinn)  
**Info:** Egeth Küppar • egeth.kyppar@koda.ee • 604 0080
22. jaanuar **EKSPORDI AKADEEMIA KÜLAS – KREDEX**  
KredExis (Hobujaama 4, Tallinn)  
**Info:** Toomas Hansson • toomas@koda.ee • 744 2196

**MESSID JA KONTAKTKOHTUMISED**

15. jaanuar **ENERGY EFFICIENT CONSTRUCTION 2015: MESS JA KONTAKTKOHTUMISED ▶ LK 13**  
Grazis Austrias  
**Info:** Lea Aasamaa • lea@koda.ee • 604 0090
25. jaanuar **NANOTECH JAPAN CLUSTER & SME VISIIT JA MESS ▶ LK 13**  
Tokyos Jaapanis  
**Info:** Lea Aasamaa • lea@koda.ee • 604 0090
26. jaanuar **KONTAKTKOHTUMISED „LET'S CONNECT: BUSINESS & INNOVATION“ ▶ LK 14**  
Welsis Austrias  
**Info:** Lea Aasamaa • lea@koda.ee • 604 0090

## ▶ JUHTKIRI

# Noorte ettevõtlikkusesse panustamata ei tasu loota, et järgmine põlvkond on edukam

**K**aubanduskoja koordineeritav, ettevõtlikkust toetavate ettevõtjate ja organisatsioonide koostöövõrgustik Unistused ellu! pälvis 21. novembril UNICEFi Sinilinnu aastapremia. Nii nagu ütles UNICEFi Eesti esindaja Toomas Palu, ei ole see rahaline preemia vaid eeskätt tunnustus laste heaks tehtu eest, see on UNICEFi tänu nendele inimestele või ettevõtetele ja organisatsioonidele, kes on Eesti laste heaks aasta jooksul oma parima andnud.

Kuigi tunnustuse sai üks konkreetne tegevus, kuulub see tegelikult kõigile neile ettevõtjatele ja organisatsioonidele, kes on pidanud oluliseks ka seda, et järeltulev põlvkond oleks ettevõtlik ja saaks endaga hakkama. Võib tunduda küll tühisena, kuid ka selline väike asi nagu kooli või

on tegelikult ju hästi lihtne – haritud, hakkamist täis, laia silmaringiga, ettevõtlike, enesesse uskuvate ja ümbritsevasse austusega suhtuvate noorteta on keeruline näha meie ettevõtluskeskkonda aastate pärast edukamana kui täna. Hea haridus ja ettevõtlik ellusuhtumine on igas ühiskonnas ja igal elualal vajalikud – ole sa insener, poemüüja või suurettevõtte juht.

Mis on need tegevused, mida oleme lisaks Unistused Ellu! koostöövõrgustiku loomisele ja arendamisele teinud?

Juba mõned aastad tagasi sai valmis Ametilugude saatesari, mis koosnes üle neljakümnest ametiid tutvustavast saatest ja mida näidati ETVs. Eesmärgiks noorte ja ka lapsevanemate teadlikkuse suurendamine erinevatest ametitest – CNC-pingi operaatorist ja juustumeistrist mehhatrooniku ja rätsepani.

Erinevaid ühiskondlike ja riiklike organisatsioonide koostöövõrgustiku koostanud Ettevõtlusõppe Mõttekoda ja selle üks töö tulemusi – ettevõtlusõppe edendamise kava „Olen ettevõtlik!“. Üheks näiteks on siin Entrumi programm, mille metoodika põhineb „Olen ettevõtlik!“ kaval. Oleme veendunud ettevõtlusõppe vajalikkuses ning teinud aastate jooksul koostööd erinevate partneritega, algatades või toetades erinevaid ettevõtlusõpet edendavaid projekte.

Oleme jõudnud arusaamisele, et mõistlik on jõud ühendada. Meie eestvedamisel on mõttekotta koondunud lai ring ettevõtlusõppe alal tegutsejaid, ülikoolidest ettevõtlike noorte organisatsioonideni. Mõttekoja tegevuse eesmärk on tagada, et Eestis mõistetakse ettevõtliku hoiaku kujundamise olulisust nii riigi, regiooni kui ka indiviidi tasandil ning haridussüsteemis oleks loodud sidustatud ja struktureeritud võimalused ettevõtliku hoiaku kujundamiseks ning ettevõtlusalaste tead-

miste ja oskuste omandamiseks.

Majandus- ja ettevõtlusõpikud gümnaasiumitele. Oleme aidanud välja anda õpikuid, mille põhjal nüüd sajad noored saavad tänapäevaseid algteadmisi ettevõtlusest ja majandusest.

Oleme loonud ja koordineerime ettevõtlus- ja majandusõpetajate jaoks kasulikke infot ja abivahendeid koondatavat veebikeskkonda ettevotlusope.ee. Kes soovib saada pilti sellest, millised on olulisemad Eestis toimivad ettevõtlikkuse edendamisele suunatud tegevused, leiab info just sealt.

Põhikooli õpilaste õppekäigule ettevõttesse võib seada mitmeid eesmärgi. Kaubanduskoja koostatud „Tunne tööd!“ juhendmaterjalidega soovitakse toetada õppekäiguks valmistumist nii, et see aitaks õpilastel saada ülevaate ettevõtlusest laiemalt ja ettevõtete rollist ühiskonnas, tutvuda ettevõtetes reaalselt toimuva tööprotsessi ning iga töötaja rolliga selles, tutvuda erinevat ettevalmistust eeldavate ametitega ning siduda need teadmised infoga õppimisvõimalustest.

Seda loetelu võiks jätkata veel ja veel, kuid olulisem on, et oleme teinud seda mõeldes ettevõtluse tulevikule ning loodame, et sellest muutub meie elu tulevikus veidigi paremaks. Suur tänu kõigile Kaubanduskoja liikmetele, et olete neid tegevusi aidanud ellu viia ja olete osa sellest.

- Kaubanduskoda on oma tegevustes läbi aastate palju noorte ettevõtlikkuse ja hariduse teemadele pühendanud.
- Haritud, hakkamist täis, laia silmaringiga, ettevõtlike, enesesse uskuvate ja ümbritsevasse austusega suhtuvate noorteta on keeruline näha meie ettevõtluskeskkonda aastate pärast edukamana kui täna.

lasteaja ekskursiooni võõrustamine aitab laste arengule ja ettevõtlikumaks kujunemisele kaasa, rääkimata siis sellest, kui ettevõtte juht leiab aega, et koolitunnis lastele oma ja ettevõtte tegevusest rääkida. See ongi õpitu ja reaalse elu sidumine – õpitu jääb paremini meelde, kui seda saab siduda näidetega igapäevasest elust.

Tunnustus viis mõtted taas ka sinna, miks Kaubanduskoda on oma tegevustes läbi aastate palju noorte ettevõtlikkuse ja hariduse teemadele pühendanud. Vastus



**MAIT PALTS**  
Peadiraktor

## ▶ ETTEVÕTJA KÜSIB

# Mida pidada silmas kinnisasja vabatahtlikul maksustamisel?

**K**äibemaksuseaduse kohaselt ei maksutata üldjuhul käibemaksuga kinnisasja müümist ning üürile ja rendile andmist. Samas lubab seadus kinnisasjaga seotud tehinguid vabatahtlikult käibemaksuga maksustada, kui sellest teavitatakse kirjalikult maksu- ja tolliametit.

Kinnisasja müüja võib vabatahtlikult maksustamisest olla huvitatud näiteks olukorras, kus ta on teinud käibemaksuga kulutusi kinnisasja remontimiseks ning tasutud maksusumma on riigilt sisendkäibemaksuna ka tagasi saadud. Kui müüja lisab tehingule käibemaksu, siis ei ole vaja sisendkäibemaksu arvestuses muudatusi teha ning riigile ei pea sisendkäibemaksu tagastama. Kui kinnisasi müüakse aga

maksuvabalt, peaks kinnisasja müüja tegema ümberarvestuse ning sisendkäibemaksu riigile tagasi maksma.

Seaduse kohaselt peab kinnisasja müüja või rendileandja teavitama maksuhaldurit, kui soovib tehingut vabatahtlikult maksustada. Siinkohal on oluline, et teavitamiskohustus täidetakse kirjalikus vormis ning enne tehingu tegemist.

Kui kinnisasja müüja lisab tehingule käibemaksu, kuid ei teavita sellest eelnevalt maksu- ja tolliametit, siis ei ole ostjal õigust sisendkäibemaksu tagasi küsida. Samas on riigil õigus müüjalt sisse nõuda tasumata käibemaksu.

Kinnisasja ostja võiks oma maksuõiguslike riskide vältimiseks müüjale



meelde tuletada, et viimane teavitaks maksuhaldurit kinnisasja vabatahtlikust maksustamisest. Lisaks on ostjal võimalus käibemaksu lisamise õigsust kontrollida maksu- ja tolliametit.

▶ *Kui teil tekib küsimusi seoses kinnisasja vabatahtliku maksustamisega, siis võtke palun ühendust Kaubanduskoja juristidega e-posti aadressil [juristid@koda.ee](mailto:juristid@koda.ee)*



**MARKO UDRAS**

Poliitikakujundamise ja õigusosakonna juhataja

## ▶ JURISTI TÖÖLAUALT

# Kaubanduskoda tegi ettepaneku tõsta päevaraha maksuvaba piirmäär

**O**ma olemuselt on välislahetuse päevaraha kulutus, mida makstakse kindlas piirmääras ja mille kohta ei esitata kuludokumente. Päevaraha eesmärgiks on hüvitada töötajale välisriigis viibimisega seotud suurenenud igapäevakulud, millest suurima osa moodustab eelduslikult toit. Kusjuures, kui töötajale tagatakse lähetskohas tasuta toitlustamine, näiteks kui konverentsil pakutakse ka hommikusööki, lõunat ja õhtusööki, võib tööandja vähendada päevaraha määra kuni 70 protsenti.

Seega on päevaraha mõeldud eelkõige välislahetuse sihtriigis tekkivate toitlustamise kulude katteks, kuid samal ajal peab hüvitis katma ka muud ettenägematud kulutused, mida ei ole võimalik või mõistlik dokumentidega tõendada. Selliste kulutuste alla sobivad näiteks esmatarbekaubad, mida töötaja sihtkohariigis paratamatult tarbib.

### KEHTIV PIIRMÄÄR EI VASTA TÄNASTELE VAJADUSELE

Päevaraha maksuvaba piirmäär – 32 eurot kehtestati viimati 2000. aastal ning tänaseni ei ole seda muudetud. Kui võtta arvesse, et enamjaolt toimuvad välislahetused Euroopa Liidu siseselt ning päevaraha on mõeldud eelkõige toitlustamise kulude katteks, siis ainuüksi toiduhinnad on Eurostati andmetel Euroopa Liidus selle aja jooksul tõusnud ca. 40%.

Lisaks toiduhindade tõusule tuleb siinkohal arvesse võtta ka üldlist kaupade ja teenuste hindade tõusu. Ka toitlustamise kulude juures tuleb arvestada, et üldjuhul einestab töötaja välislahetuses viibides väljas, näiteks kohvikus või restoranis. See omakorda tähendab, et lisaks toiduhindadele tuleb kulude juurde arvestada ka teeninduse kulud, mis samuti on viimase 14 aasta jooksul oluliselt tõusnud.

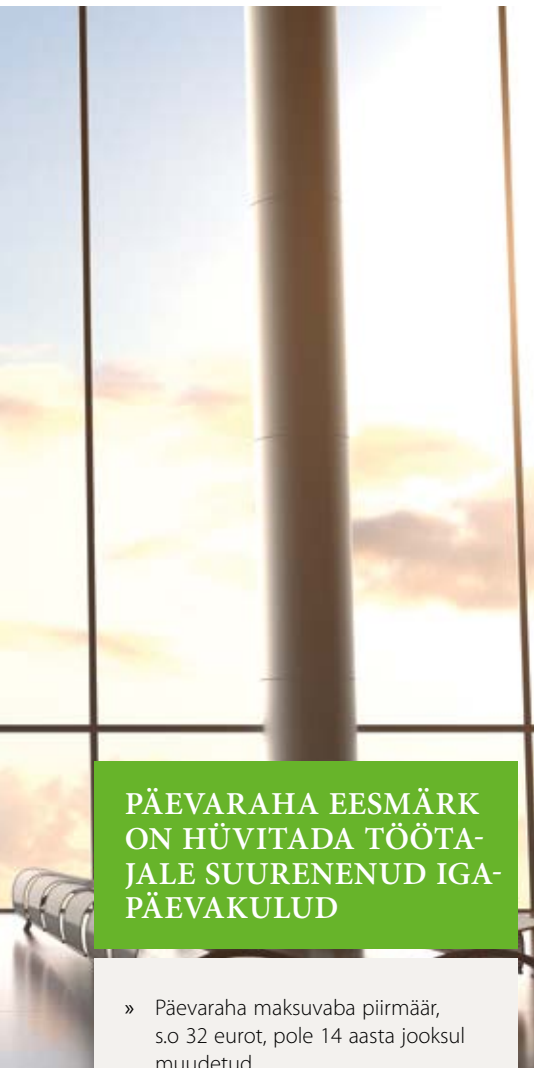
Arvestades elukalliduse üldist tõusu, ei vasta päevaraha maksuvaba piirmäär enam tänasele vajadusele. Liiga madal maksuvaba piirmäär on pannud nii tööandjad kui töötajad raskesse olukorda. Üheltpoolt on ebamõistlik, et tööandjal



tekitavad lisakulutused, kui ta soovib töötajale maksta päevaraha suuremas summas kui 32 eurot, et see vastaks sihtkohariigi elukallidusele. Teisest küljest on lubamatu, et töötaja, kellele makstavast päevarahast ei piisa, peab välismaal töötamise kulud kinni maksma oma taskust. Kaubanduskoda leiab, et päevaraha maksuvaba piirmäär peab vastama nii tööandjate kui ka töötajate tegelikule vajadusele.

Täna on tööandjal võimalik välislahetuse saadetud töötajale maksuvabalt maksta päevaraha 32 euro ulatuses. Kui tööandja soovib päevaraha maksta rohkem kui 32 eurot, siis piirmäär ületavalt osalt tuleb maksta juba tulu- ja sotsiaalmaksu. Samas tuleb tööandjatel ette ka olukordi, kus töötaja on vaja lähendada riiki, mille elukallidus on võrreldes Eestiga palju kõrgem, näiteks Norrasse

## ► Kaubanduskoda leiab, et päevaraha maksuvaba piirmäär peab vastama nii tööandjate kui ka töötajate tegelikule vajadusele.



ISTOCKPHOTO

### PÄEVARAHA EESMÄRK ON HÜVITADA TÖÖTAJALE SUURENENUD IGA-PÄEVAKULUD

- » Paevaraha maksuvaba piirmäär, s.o 32 eurot, pole 14 aasta jooksul muudetud.
- » Maksuvaba piirmäär peaks liikmete sõnul vastama tänastele vajadusele.
- » Kaubanduskoda tegi rahandusministeeriumile ettepaneku tösta välislähetuse päevaraha maksuvaba piirmäär, mis jääks vahemikku 55-65 eurot.

või Jaapanisse. Sellisel juhul 32eurosest päevarahast kindlasti ei piisaks, mistõttu vajamineva lisa peab töötaja sageli maksuma oma taskust.

#### PÄEVARAHA MAKSTAKSE AINULT VÄLISLÄHETUSE KORRAL

Kui varem oli töötajal õigus päevaraha nõuda ka riigisisese lähetuse korral, siis tänaseks on olukord muutunud. Nimelt kaotati 5 aastat tagasi töötaja õigus nõuda päevaraha, kui ta saadetakse lähetusse Eesti-siseselt.

Täna on töötajal õigus päevarahale ainult välislähetuse korral. Teisisõnu, kui tööandja lähetab töötaja välismaale, on tal kohustus maksta töötajale päevaraha vähemalt 22,37 eurot. Kusjuures, siinkohal kehtib ka veel lisatingimus, et välisriigis asuv sihtkoht peab asuma vähemalt 50 kilomeetri kaugusel asula piirist, kus paikneb töö tegemise koht. Lisatingimus on vajalik selleks, et riigipiiri ääres asuvad ettevõtted ei hakkaks olukorda ära kasutama ning maksude maksmisest kõrvale hoidma.

Loomulikult ei ole tööandjal keelatud maksta päevaraha ka alammäärast, s.o 22,37 eurost, rohkem, kuid siinkohal peab arvestama, et maksuvabalt on võimalik päevaraha maksta vaid kuni 32 euro ulatuses. Seega, kui tööandja maksab töötajale päevaraha rohkem kui 32 eurot, siis maksustamise seisukohast käsitletakse ületavat osa juba erisoodustusena ning selle pealt tuleb maksta nii tulu- kui ka sotsiaalmaksu.

#### PÄEVARAHA MAKSUVABA PIIRMÄÄRA PEAKS TÕSTMA

Kaubanduskoja liikmed leiavad, et maksuvaba piirmäär tuleks tõsta. Liikmete seas on enim toetust leidnud piirmäär summas 64 eurot.

Tegelikule vajadusele vastava piirmäär väljaselgitamiseks analüüsisime lähiriikide päevarahade määrasid. Analüüsi tulemus on, et Eestis on maksuvaba päevaraha piirmäär võrreldes naaberriikidega oluliselt väiksem. Näiteks lähetades töötaja Soomest Belgiasse, on tööandjal töötajale võimalik maksuvabalt maksta päevaraha 61 euro ulatuses. Lähetades töötaja Soomest Lätti või Eestisse, on päevaraha maksuvaba piirmäär 51 eurot.

Paevaraha piirmäär kehtestamisel tuleb arvestada ka asjaolu, et Eesti palgatase on Euroopa Liidu keskmisest madalam. Kui töötaja on välislähetuses, siis on oluline, et ta ei peaks oma palgast välislähetuste kulusid kinni maksuma, vaid

tööandja saaks mõistlikud kulutused vajalikul määral maksuvabalt hüvitada.

Mööname, et tegelikule vajadusele vastava piirmäär väljaselgitamine nõuab täiendavat analüüsi, kuid leiame, et maksuvaba piirmäär peaks tänast olukorda arvestades olema vahemikus 55-65 eurot. Selles vahemikus oleks maksuvaba piirmäär liikmete sõnul sobiv ning võimaldaks tööandjal vajadusel piisavalt maksta päevaraha kohustuslikust alammäärast (s.o 22,37 eurot päevas) rohkem. Peamiseks eesmärgiks on, et töötaja ei peaks oma palga arvelt maksuma sihtkohariigi elukallidusest tulenevat hinnavahet.

Olukorra lahendamiseks esitas Kaubanduskoda 24. novembril rahandusministeeriumile oma ettepaneku päevaraha maksuvaba piirmäär tõstmiseks ning pakub selleks välja kaks võimalikku lahendust:

Tõsta välislähetuste päevarahade määra, mis võiks jääda vahemikku 55-65 eurot, sõltumata sihtkoha riigist. Elukalliduse tõusust hoolimata pole päevarahade maksuvaba piirmäär Eestis 14 aastat muudetud. Ainuuksi toiduhinnad on Euroopa Liidus selle aja jooksul oluliselt tõusnud ning samuti on Eestis kehtivast määrast oluliselt kõrgemad meie naaberriikides kehtivad määrad.

Luuu diferentseeritud päevarahade määrade süsteem, kus päevaraha piirmäär oleks riigiti erinev ja sõltuks sihtriigi elukallidusest. Analüüsidest naaberriikide kogemust, on paljudel kasutusel taoline süsteem, mis on sõltuv lähetuse sihtriigist ja elukallidusest.

► *Kaubanduskoja ettepanekuga on soovi korral võimalik lähemalt tutvuda Kaubanduskoja kodulehel [www.koda.ee](http://www.koda.ee).*



**SIMOONA HION**  
Jurist

## ▶ JURISTI TÖÖLAUALT

# Uuest aastast võetakse kasutusele uued TSD vormid

1. jaanuarist 2015. a hakkavad kehtima uued tulu- ja sotsiaalmaksu deklaratsioonide (TSD) vormid. Muudatusega soovitakse lihtsustada deklaratsiooni vormide täitmist ja esitamist, et vähendada ettevõtete halduskoormust ning anda riigile maksude kohta rohkem informatsiooni.

### MILLISED ON UUTE TSD VORMIDEGA KAASNEVAD MUUDATUSED?

Ühe peamise muudatusena peab ettevõtte maksuhaldurile esitama ainult algandmed, mille põhjal maksu- ja tolliameti süsteem arvutab automaatselt välja ettevõtte maksukohustuse. See tähendab, et deklaratsiooni lisadel 1 ja 2 hakkab ettevõtte asemel maksusummasid arvutama maksuamet. Ühtlasi lisanduvad deklaratsioonile mitmed väljamakse liigid ning juba väljamakstud summade tagastamise ja tasaarvestamise deklareerimine hakkab toimuma eraldiseisvas tabelis. Sealjuures on erinevalt kehtivast vormist väljamakse liigid grupeeritud nende omaduste järgi eraldi gruppidesse: tasu töötamistest või teenuse osutamisest ning nende erandid, juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liikme tasud, pensionid ja kindlustushüvitised ning muu tulu.

Uuest aastast on ettevõtetel kohustus maksustamisperioodil deklareerida ka maksukohustust mõjutavad asjaolud. Näiteks, kui ettevõtte sai deklaratsioonis kajastataval maksustamisperioodil mõnelt



### OLULINE

- » Uus vorm, kus deklareeritakse 2015. aasta jaanuaris tehtud väljamaksed, tuleb esmakordselt esitada 10. veebruariks 2015. a. Samaks kuupäevaks tuleb tasumisele kuuluv maksusumma kanda üle maksu- ja tolliameti pangakontole.
- » Uue TSD vormiga seotud küsimuste jaoks on maksu- ja tolliametil kasutusel e-posti aadress [tsd2015@emta.ee](mailto:tsd2015@emta.ee).



äriühingult dividende või muu väljamakse või õiguse, mis võimaldab maksumaksjal vähendada maksukohustust dividendide jaotamise või omakapitalist väljamaksete tegemisega, siis tuleb see info uuest aastast esitada ka deklaratsioonis.

Uus TSD vorm peaks lihtsustama ka palgastatistika esitamist. Kui praegu peab ettevõtte esitama maksuhaldurile TSD ning statistikaametile andmed palgastatistika kohta, siis uuest aastast kaob vajadus andmete topeltesitamise järele. Ettevõtte saab

ühest kohast vajalikud andmed saata nii maksuhaldurile kui ka statistikaametile.

Lisaks saab maksumaksja võimaluse TSD vormidel deklareeritud andmeid ise töödelda. See tähendab, et vajadusel võib maksumaksja kanda deklaratsioonil toodud andmed tabelitöötlusprogrammi ning nendega enda jaoks vajalikke toiminguid teha. Samuti nähakse ette võimalus deklaratsioonide automaatseks eeläitmiseks, st järgmise kuu deklaratsiooni saab eeläita mõne varasema kuu andmetega.

Selline võimalus on mõeldud lihtsustama deklaratsioonide esitamist olukorras, kus töandja maksab samadele töötajatele igas kuus sama suurt töötasu.

### KES PEAVAD TSD DEKLARATSIOONI ESITAMA?

Deklaratsiooni on kohustatud esitama tulumaksu kinnipidajad ning maksukohustuslased, kes on maksustamisperiodel teinud väljamakseid, mille pealt tuleb tasuda tulumaksu. Samuti peavad deklaratsiooni esitama tööandjad, kes maksavad sotsiaalmaksu, töötuskindlustusmakset ning teevad kogumispensioni makseid. Residendist juriidiline isik ja mitteresidendist juriidiline isik, kellel on Eestis püsiv tegevuskoht ning kes on registreeritud käibemaksukohustuslastena (v.a piiratud käibemaksukohustuslased) on kohustatud deklaratsiooni esitama igal juhul, sõltumata sellest, kas nad on maksustamisperiodel pidanud tulumaksuga maksustatavaid väljamakseid tegema või mitte.

### MIDA DEKLARATSIOONI ESITAMISEL SILMAS PIDADA?

Deklaratsioonide on võimalik esitada e-maksuameti/e-tolli süsteemis kas käsitsi andmeid sisestades või failist laadides. Samuti on deklaratsiooni võimalik esitada üle X-tee portaali, liidestades raamatupidamisprogrammi e-maksuameti/e-tolliga. Sealjuures peab ettevõtte esitama deklaratsiooni elektrooniliselt, kui deklareeritakse rohkem kui viis väljamakse saajat. Tähele tasub ka panna, et TSD deklaratsiooni esitamisel võetakse arvesse aruandekuul tehtud väljamaksed, st määravaks on väljamakse tegemise kuupäev, mitte arvestuskuu.

► *Kui teil on küsimusi või muresid seoses uue tulu- ja sotsiaalmaksu deklaratsiooniga, võtke ühendust Kaubanduskoja juristidega aadressil [juristid@koda.ee](mailto:juristid@koda.ee)*



**KATRE RUGO**  
Jurist



ISTOCKPHOTO

# Uus Mercedes-Benz C-klassi universaal.

Täiuslikkus on nüüd veelgi praktilisem.

Universaal kui kunsteiteos. Praktiline tulemus. Suure pakiruumiga ning ruumikas Mercedes-Benz C-klassi universaalmodel ootab Sind proovisõidule Silberauto Eesti esindustes.

Kuni 1510-liitrise mahuga pakiruum • Esimene täis-õhkvedrustusega premium-auto oma klassis • Esmaklassiline ohutus- ja juhiabisüsteemide kompleksüsteem Intelligent Drive • Kõige innovaatilisemad multimeedia-lahendused oma klassis • Ületamatu ökonoomsus ja keskkonnasäästlikkus.



**Mercedes-Benz**  
The best or nothing.

Keskmine kütusekulu 3,8 – 8,6 l / 100 km, CO<sub>2</sub>-emissioon 99 - 200 g / km.

**SILBERAUTO**

Silberauto Eesti AS esindused: Tallinn, Järvevana tee 11, tel 626 6000 Tartu, Ringtee 61, tel 730 0720  
Pärnu, Riia mnt 231a, tel 445 1990 Rakvere, Haljala tee 1, tel 660 0152 Mercedes-Benz peaesindus Eestis  
AS Silberauto: Tallinn, Järvevana tee 11 [www.mercedes-benz.ee](http://www.mercedes-benz.ee)

# network

## enterprise europe

## SEMINARIDE SARI „ARENJUSTEGEVUSE RAHASTAMINE TEHNOLOOGIAETTEVÖTETELE”

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, EAS, Invent Baltics, Tartu Teaduspark ja Baltic Innovation Agency kutsuvad osalema seminaridel, mis on suunatud eelkõige valdkonnaettevõtetele, kuid hea ülevaate programmi võimalustest ja üldtingimustest saavad ka teised väikesed ja keskmise suurusega tehnoloogiaettevõtted.



EC-EUROPA.EU

### Toimumiskohad ja teemad:

<b>04.12.2014</b> kell 11.00	<b>Uudsed lahendused tootmis- ja nanotehnoloogias</b> Tartu Teaduspargis (Riia 181a, Tartu)
<b>10.12.2014</b> kell 10.00	<b>Ressursside väärindamine ja materjalitehnoloogiad</b> Eesti Kaubandus-Tööstuskodas (Toom-Kooli 17, Tallinn).
<b>17.12.2014</b> kell 10.00	<b>Toit ja põllumajandus, merendus</b> Maaülikoolis (Kreutzwaldi 1, Tartu (peahoone ruum 104))

### Taustainfo:

Euroopa Liidu (EL) teadusuuringute ja innovatsiooni uue rahastamisprogrammi nimi – Horisont 2020 – peegeldab püüdu luua uusi ideid ja töökohti ning edendada majanduskasvu ka edaspidi. Võrreldes eelneva 7. raamprogrammiga pakub Horisont 2020 rohkem osalemisvõimalusi just ettevõtetele, rahastades suuremas mahus turulähedasemat arendustööd.

Ühe uue meetmena tutvustab Horisont VKE instrumenti, mis võimaldab väike- ja keskmise suurusega ettevõtetel ellu viia uuenduslikke tootearendusprojekte.

VKE Instrument rahastab tootearendust. Meede eeldab, et taotleja on rakendusüriingud edukalt lõpuni viinud ning hakkab rakendusüriingud tulemusi

tootestama. VKE Instrument on jagatud kahte faasi – esimese eeluuringu faasi toetus on 50 000 eurot äriplaani koostamiseks, turu- ja patendiuuringu läbiviimiseks, jne. Teise faasi, ehk tooterarendusprojekti toetus on vahemikus 0,5-5 miljonit eurot. VKE Instrumenti taotlusi saab esitada jooksvalt ning igal aastal on neli tähtaega, mille järel esitatud taotlusi hinnatakse. Horisont 2020 rahastusprogramm on avatud 2014-2020.

### Registreerimine ja lisainfo:

Seminar on eelregistreerimisel tasuta ning eesti keeles.

### Koolitus kestab 2 tundi.



**Registreerimine aadressil: [www.koda.ee](http://www.koda.ee)**  
Registreerimine lõpeb 3 päeva enne seminari toimumist.

## Riigihanketeated

### METALL, MASINAD, SEADMED

Taani hange metallkonstruktsioonide tarne ja montaaži kohta (*honeycomb for wind tunnel*).

Tähtaeg pakkumise esitamiseks inglise keeles.

**Tähtaeg 22.12.2014. Kood 388**

Taanis hangitakse prükipresse.

**Tähtaeg 13.01.2015. Kood 389**

Soomes hangitakse õmblusmasinaid ja tikandimasinaid, samuti seonduvaid hooldusteenuseid.

**Tähtaeg 30.12.2014. Kood 390**

Norras hangitakse jooksmislindi seade (uuringute tegemiseks).

**Tähtaeg 09.01.2015. Kood 391**

Norras hangitakse pesumajades kasutatavaid pesumasinaid.

**Tähtaeg 06.01.2015. Kood 392**

Eestis hangitakse elektroonika-komponente ja lisatarvikuid.

**Tähtaeg 05.01.2015. Kood 393**

Rootsis hangitakse väikesi aiamasinaid (saemasinaid, aiatööriistu, lumepuhurid) ja seotud hooldusteenuseid.

**Tähtaeg 17.12.2014. Kood 394**

### EHITUSMATERJALID JA SEADMED

Leedus hangitakse õppeasutuses veemahuteid, veepumpi, torusid ja liitmikke.

**Tähtaeg 29.12.2014. Kood 395**

Soomes hangitakse surveõhu torustikku.

**Tähtaeg 04.01.2015. Kood 396**



### VÕTA ÜHENDUST



**Lea Aasamaa**  
Tel: 604 0083  
E-post: [lea.aasamaa@koda.ee](mailto:lea.aasamaa@koda.ee)

## Riigihanketeated



Norras hangitakse ventilatsiooni-seadmete filtreid.

**Tähtaeg 05.01.2015. Kood 397**

Rootsis hangitakse betoontooteid, sillutuskivisid jm.

**Tähtaeg 22.12.2014. Kood 398**

Norras hangitakse kinnistule erinevaid silte ja märke (hoone sees ja väljaspool).

**Tähtaeg 09.01.2015. Kood 399**

### **PABER, TEKSTIILTOOTED, PLASTITOOTED**

Rootsis hangitakse plastikust ja paberist tooteid (märsid, prügi-kotid, tualettpaber, paberkäterätikud, ühekordsed söögiriistad ja taldrikud, tassid).

**Tähtaeg 22.01.2015. Kood 400**

Rootsis hangitakse särke ja salle.

**Tähtaeg pakkumiste esitamiseks inglise või rootsi keeles 02.02.2015. Kood 401**

Norras hangitakse t-särke, vormiriideid ja alusrõivaid.

**Tähtaeg 16.02.2015. Kood 402**

Rootsis hangitakse tekstiilriiet ja seonduvaid tooteid.

**Tähtaeg 07.01.2015. Kood 403**

Soomes hangitakse telke.

**Tähtaeg 22.12.2014. Kood 404**

### **MUU**

Soomes hangitakse värskaid puu- ja juurvilju (töödeldud ja töötlemata).

**Tähtaeg 16.01.2014. Kood 405**

Rootsis hangitakse kingitusi või auhindu.

**Tähtaeg 14.01.2014. Kood 406**

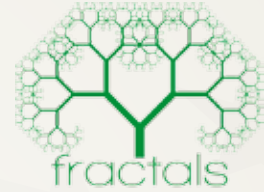
Taanis hangitakse aktiivsütt (veepuhastuseks).

**Tähtaeg 22.12.2014. Kood 407**

## INFOPÄEV RAHASTUSVÕIMALUSTEST PÕLLUMAJANDUSE ONLINE-RAKENDUSTELE

**12. jaanuaril Bukarestis Rumeenias**

FRACTALS on programm, mis rahastab põllumajandussektoris kasutatavaid *online*-rakendusi. Euroopa Liidu programm on avatud 2014. aasta novembri lõpust kuni 28.02.2015 ning selle maht on 5,52 miljonit eurot. Programm on suunatud ca 50-60 projektile. Rumeenias toimub programmi infopäev, samuti on võimalik spetsialistidega nõu pidada projektiidee ja taotluse detailide osas.



▶ **Osalemine tasuta, registreerimine**  
**adressil:** [www.eventbrite.com/e/fractals-info-day-bucharest-tickets-14273667925](http://www.eventbrite.com/e/fractals-info-day-bucharest-tickets-14273667925)

## EU FASHIONMATCH 3.0 KONTAKTKOHTUMISED @ MODEFABRIEK

**25.-26. jaanuaril Amsterdamis Hollandis**



22. korda toimuv Mercedes-Benz moenädal on populaarne moeprofessionaalide kohtumisaik. Modefabriek mess toob kokku 25 000 moevaldkonna esindaja ja kontaktkohtumiste üritusel on osalejatel võimalik leida huvipakkuvaid otsekontakte.

### **Kontaktkohtumiste üritusele on oodatud:**

- moedisainerid,
- tootjad,
- agendid,
- hulgi müüjad,
- konsultandid,
- poekettide esindajad jt.

Üritus on hea võimalus leida huvipakkuvaid koostööpartnereid, naiste- ja meesterõivaste, teksade ja jalanõude, aga ka aksessuaaride pakkujaid.

▶ **Kontaktkohtumiste üritusel osalemine tasuta, registreerimine kuni 19.01.2015 aadressil**  
[www.b2match.eu/fashionmatch-3rdedition](http://www.b2match.eu/fashionmatch-3rdedition)

### VÕTA ÜHENDUST

▶ **Lea Aasamaa**  
Tel: 604 0083  
E-post: [lea.aasamaa@koda.ee](mailto:lea.aasamaa@koda.ee)

## ENERGY EFFICIENT CONSTRUCTION 2015: MESS JA KONTAKTKOHTUMISED

**15. jaanuaril Grazis Austrias**

Austrias ja selle naaberriikides hästi tuntud energiatõhusa ehituse mess on valdkonnas tegutsejatele iga-aastane kohtumispaik ning sellest võtab igal aastal osa umbes 450 stendisti ligi 10 riigist ning 40 000 külastajat.

Kontaktkohtumised toimuvad messi raames.

### Olulised märksõnad:

- projekteerimine,
- ehitusmeetodid ja seadmed,
- paigaldised (energia, valgus jm),
- soojuse ladustamine,
- taastuvad energiaallikad,
- maaküte,
- päikeseenergia,
- energiatõhusus jm.

WIKICOMMONS



Tähtaeg registreerimiseks  
**09.01.2015**

► **Lisainfo ja registreerimine:**  
[www.b2match.eu/energydaysgraz2015](http://www.b2match.eu/energydaysgraz2015)

## NANOTECH JAPAN CLUSTER & SME VISIIT JA MESS

**25.-31. jaanuaril Tokyos Jaapanis**

Klastrite ja nende liikmesettevõtetele (ainult VKEd) mõeldud 5-päevane visiit Jaapanisse, millega samaaegselt toimub Jaapanis iga-aastane maailma suurim mess-näitus Nano Tech 2015 ([www.nanotechexpo.jp](http://www.nanotechexpo.jp)).

Visiidi eesmärk on anda mitmekülgset infot turu kohta, sektorispetsiifilisi analüüse, ülevaade kohalikust ärikultuurist, luua kasulikke kontakte potentsiaalsete partneritega. Samuti on kavas eraldi kontaktkohtumised.

### Visiidi põhiorhk on valdkondadel:

- elektroonika ja mikroelektroonikaga seotud nanotehnoloogiad;
- mikro ja nanotehnoloogiad;
- nanomaterjalid;
- nanomõõtmiseseadmed- ja tootmistehnoloogiad.



WIKICOMMONS

EU-Japan Centre pakub omalt poolt tasuta kohapealsed koolitusi/külastusi, transporti ja sissepääsu messile. Visiidil osalemiseks on võimalik taotleda toetust (pole garanteeritud), ent ettevõtja kanda on kõik reisimise ja majutusega seotud otsesed kulud.

► **Lisainfo ja registreerimine:**  
[www.eu-japan.eu/detail-business-programmes/Nanotech-Japan-Cluster-and-SME-Mission](http://www.eu-japan.eu/detail-business-programmes/Nanotech-Japan-Cluster-and-SME-Mission)

## Koostööpakkumised

Taani disaini ja mööblitootmisega tegelev ettevõtte otsib tammeplankude tarnijat ning pakub allhanget saeveskile või tammepuidu turustajale.

**Kood: BRDK20141008001**

Horvaatia põrand- ja seinakatete paigalduse, hoolduse ja müügiga tegelev ettevõtte pakub esindamise teenuseid Euroopa põrandakatte tootjale, kelle tootevalikus on vaibad, PVC, linoleum, vinüül, kummi- matid ja muud põrandakatted.

**Kood: BRHR20141028001**

Rootsi kodutarvete tootedisainile ja arendusele spetsialiseeritud ettevõtte pakub alltoovõttu tekstiiliettevõtetele köögitekiil tarvikute toomiseks (nt käterätikud, laudlinad, salvrätikud). Valmistooted peavad olema 100% puuvillast, õmblused ökomärgistusega lõngast või sarnastest lõngast.

**Kood: BRSE20141107001**

Poola ehtsast nahast käsitöö disainkottide tootja otsib kvaliteetse naha ja metalli elementide tarnijat/tootjat (ehtne nahk erineva tekstuuriga ja värviga; metallist elemendid nagu ehted, lukud, haagid, pandlad jne).

**Kood: BRPL20141103001**

Bulgaaria õlide ja naftatoodete tootja otsib kaubanduse esindajaid ja turustajad üle kogu Euroopa. Ettevõtte on spetsialiseerunud mootoriõlide ja tööstusliku õli toomisele.

**Kood: BOBG20141007018**

Suurbritannia jalgrattatarvikute toomisele spetsialiseerunud ettevõtte otsib jalgrattasporti rõivaste tootjat, kes aitaks arendada ja välja töötada uusi riideid jalgrattatööstuse jaoks. Vajalik on eelnev kogemus jalgrattariiete tootmisel.

**Kood: BRUK20141106001**

>>>

KOOSTÖÖPAKKUMISTE  
KONTAKTIDE INFO:

► **Aleksandra Kriventsova**  
Tel: 604 0082  
E-post:  
[Aleksandra@koda.ee](mailto:Aleksandra@koda.ee)

## Koostööpakkumised



Korea kuivšampooni tootja otsib esindajaid, agente või edasimüüjaid Euroopas.

**Kood: BOKR20140827009**

Suurbritannia innovaatiliste plastikust (sõe, puidugraanulite, sulatussoola ja loomasööda) hoidlate tootja pakub alltöövõttu plastitööstusele survevalu- ja vormpressimismasina tööde osas.

**Kood: BRUK20141030001**

Portugali väikeettevõtte toodab roosteavast terasest ja metallist mehaanika seadmeid, tegeleb HVAC-projekterimise, montaaži, tööstusautomaatikalahenduste ja kontrolliga otsib koostööpartnereid, et arendada uusi tööstusseadmete lahendusi ja läheneda uutele turgudele. Ettevõtte otsib esindajaid agente.

**Kood: BOPT20140422002**

Suurbritannia köökide renoveerimisele spetsialiseerunud ettevõtte otsib mitte-mittestandardse mööbli, inventari ja sisustuse tootjat, kelle tooted on funktsionaalsed ja erinevad Suurbritannia turust.

**Kood BRUK20141028001**

Serbia toidu, jookide ja koduhooldustoodete müügile spetsialiseerunud ettevõtte pakub koostööd toiduainetööstustele ja koduhooldustoodete tootjatele, kes soovivad siseneda Serbia turule.

**Kood BRRS20140306002**

### KOOSTÖÖPAKKUMISTE KONTAKTIDE INFO:

**Aleksandra Kriventsova**

Tel: 604 0082

E-post:

Aleksandra@koda.ee

## KONTAKTKOHTUMISED „LET’S CONNECT: BUSINESS & INNOVATION”

**26. veebruaril Welsis Austrias**

„Let’s connect: business & innovation” kontaktkohtumiste üritus toimub mahuka energiateemalise konverentsi World Sustainable Energy Days ja näitus-messi expoEnergy raames Austrias. Konverents käsitleb jätkusuutliku energia teemaikat laiemalt, mess on aga Austria suurimaid ja laialtuluslikumaid. Messirõhuasetus on ehitusel, küttetehnoloogiatel ja sanitaartehnoloogiatel. Möödunud aastal oli messil 913 stendisti 16 riigist.



ENERGIESPARMESSE

**Lisainfo ja registreerimine:**  
[www.b2match.eu/lets-connect2015](http://www.b2match.eu/lets-connect2015)

Kontaktkohtumiste üritusel on kaks fookust – biomass ja energiatõhusad hooned.

**Kontaktkohtumisest osavõtt on tasuta.**

## AVALIK KONKURSS 2015. AASTA KAITSETÖÖSTUSE ARENDUSTEgevuse TOETUSTE TAOTLEMISEKS

Kaitseministeerium kuulutab välja 2015. aasta Kaitseministeeriumi kaitsetööstuse arendustegevuse toetuste taotlemiseks avaliku konkursi.



KAITSEMINISTEERIUM

Konkursi täpsemad tingimused on avaldatud aadressil [www.kaitseministeerium.ee](http://www.kaitseministeerium.ee)

Konkursi tingimused on kinnitatud kaitseministri 28. oktoober 2014 käskkirjaga nr 407 „Kaitsetööstuse arendustegevuse toetamise põhimõtted ja kord”.

2015. aasta arendustoetuste taotluste esitamise tähtaeg on **31. jaanuar 2015. a kell 15.00.**

Konkursi eelarveks on kuni 275 000 eurot.

Arendustoetust võivad taotleda Eesti äriregistris registreeritud eraõiguslikud juriidilised isikud.

**Lisainfo**  
Kristiina Kütt  
Kaitseministeeriumi kaitsealase innovatsiooni peaspetsialist  
Tel 717 0107  
E-post [kristiina.kutt@kaitseministeerium.ee](mailto:kristiina.kutt@kaitseministeerium.ee)

## ▶ INNOVATSIOONIVEERG

# Innovatsiooniosakud jätkavad muudetud kujul

**E**ttevõtjate hulgas populaarseks osutunud innovatsiooniosakuid saab taotleda ka algaval Euroopa Liidu struktuuritoetuste perioodil (2014–2020), kuid seda mõningate muudatustega. Peamise muudatusena lisandub juba teada-tuntud innovatsiooniosaku toetusele suuremamaahulisem arendusosak.

„See oli igas mõttes väga hea kogemus. Saime professionaalse teenuse ja rohkem kui ootasime. Hea on ka see, et pärast projekti lõppu on võimalik teenuse pakkujaga suhelda ja saame küsimuste korral nõu. Oleme ka soovitanud teenusepakkujat oma tuttavatele. Kindlasti teeme nendega ka edaspidi koostööd,“ kirjeldas koostööd innovatsioonipartneriga üks ettevõtja käesoleva aasta alguses korraldatud innovatsiooniosaku uuringus. Kuigi esines ka risti vastupidiseid arvamusi, domineerisid siiski positiivsed kogemused.

## ▶ Osaku üldine eesmärk on olnud võimaldada VKEdel teha koostööd selliste innovatsiooniteenuse pakkujatega, kellega neil varem kokkupuudet olnud ei ole.

OECD raport aastast 2011<sup>1</sup> sedastab, et innovatsiooniosakut peetakse üldiselt edukaks innovatsioonipoliitika tööriistaks. Nii võib öelda osaku kogemuse kohta ka Eestis, seda kinnitavad lisaks numbrid. Alates 2009. aasta veebruarist, mil Eesti väikese ja keskmise suurusega ettevõtetele (VKE) on olnud võimalus taotleda EASilt innovatsiooniosaku toetust, on seda aina usinamalt tehtud, sest aasta-aastalt on taotluste arv suurenenud. 2009. aastal sai toetust 121 osakuprojekti, 2010. aastal 192, 2011. aastal 244, 2012. aastal 360 ja 2013. aastal 418.

2014. aasta alguseks oli toetusmeetme eelarve ammendunud, mis tähendas, et osakuid enam taotleda ei saanud. EAS avas meetme uuesti tänava suvel, kuid seda juba veidi muudetud tingimustel. Nimelt kasutasid majandus- ja kommunikatsiooniministeerium (MKM) ja EAS vahepealset aega innovatsiooniosakule

põhjalikuma tervisekontrolli tegemiseks, et saada ülevaade toetusmeetme senisest toimimisest. Kontroll tuvastas asjaolud, mis innovatsiooniosaku skeemis toimivad kenasti ning vastavad sihtrühma vajadustele ja ümbritseva keskkonna tingimustele. Need asjaolud väärivad säilitamist ja rakendamist ka järgnevatel aastatel. Asjaolusid, mis ei vasta skeemi eesmärkidele, takistusi, mis ei võimalda saada soovitud tulemust, püütakse lahendada.

Kontrolli käigus, mille korraldas alal kirjutanu koos kolleegidega MKMist (Kaie Nurmik) ja EASist (Tarvo Kallas), intervjueriti teenusepakkujaid, küsitleti osakut kasutanud ettevõtjaid ning analüüsi EASi kasutuses olevaid ja osaku rakendamise kohta kogutud kvantitatiivseid andmeid.

Osaku üldine eesmärk on olnud võimaldada VKEdel teha koostööd selliste innovatsiooniteenuse pakkujatega, kellega neil varem kokkupuudet olnud ei ole. Koostöö eesmärk on VKE jaoks uudse lahenduse väljatöötamine või selle testimine, et lahendada ettevõtte ees seisvat arengutakistust. Vastavat teenust on VKEdele

le osutanud ennekõike üli- ja kõrgkoolid ning tehnoloogia arenduskeskused, kuna nende pakutavate teenuste ja valdkondade skaala on väga lai. Kuid koostöökohti leidsid ettevõtteid ka patendibüroode, disainibüroode, inseneribüroode ning uurimus- ja sertifitseerimisasutustega. Kokku pakkusid oma teenuseid rohkem kui 1300 osaku projektis 111 eri teenuseosutajat.

Euroopas on kasutusel väga lai spekter osakute skeeme<sup>2</sup>, ühe osaku toetussumma võib ulatuda 500 eurost 25 000 euroni ning mõned skeemid (nt Hollandis ja Sloveenias) sisaldasid juba 2009. aastal kaheastmelist lähenemist. Skeemide puhul on samaks jäänud osakute üldine eesmärk: võimaldada ettevõtetele, kellel endil napib ressursse teadus- ja arendustegevuseks, kasutada innovatsiooniprotsessis teadmisi, mida omavad enamasti teadmusasutused (inglise k *knowledge institutions*).

Just selle üldise eesmärgiga jätkab Eesti osakute toetusmeede ka järgnevatel aastatel. Innovatsiooniosakul on Eesti innovatsioonisüsteemis endiselt oluline roll muu hulgas ettevõtluse ja teaduse kokkuvõtmisel. Osaku tervisekontrollist selgus aga, et pooltel juhtudel ei järgne esmasele kontaktile ja koostööprojektile jätkukoostööd, kuigi kolmandikel juhtudel väljendasid ettevõtteid selleks valmisolekut. Kindlasti ei peagi igale innovatsiooniosaku projektile järgnema jätkuprojekt, kuid juhtudel, kus see on vajalik ja võimalik, saaks edaspidi kasutada nn jätkuosakut, mis võimaldab teha suuremamaahulisi töid. Sarnaselt suvel taasavatud väiksema osaku ehk innovatsiooniosakuga, on ka arendusosakul vajalik omafinantseering. Taotlemisel tuleb projekti sisu ja eesmärk täpsemalt läbi mõelda, kuid MKM ja EAS on muudatuste disainimisel püüdnud säilitada taotlemise lihtsust ja kiirust. Kui arendusosak piloteerimiseks avaneb (eeldatavasti 2014. jaanuarist), on huvilised oodatud taotlema!

<sup>1</sup> OECD (2011), *Regions and Innovation Policy, OECD Reviews of Regional Innovation*, OECD Publishing. <http://dx.doi.org/10.1787/9789264097803-en>

<sup>2</sup> *Allikas: Availability and Focus on Innovation Voucher Schemes in European Regions (Nov, 2009), Prepared by DG ENTR-Unit D2 „Support for innovation“*



**SIGRID RAJALO**

Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium  
majandusarengu osakond

## ▶ EUROOPA UUDISED

# Intellektuaalomandi õiguskaitsese tegevuskavast

Aljäärne põhineb Euroopa Komisjoni teatisel „Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele „Muudetud konsensuse poole intellektuaalomandi õiguskaitsel: ELi tegevuskava”. See hõlmab kümme meetet, millega „visandatakse uus poliitika selliste vahendite loomiseks ja kasutamiseks, mille abil käsitleda eelkõige kaubandustasandil intellektuaalomandi õigusi rikkuvaid tegevusi ja seda läbi rahavoost lähtuva käsitluse”. Et üldise aru saada, millest jutt käib, tuleb esmalt selgitada, mis on „kaubandustasand” ja mis on „rahavoost lähtuv käsitlus”. „Kaubandustasandi” mõistet kasutab direktiiv 2004/48 intellektuaalomandi õiguste jõustamise kohta ning see on aluseks tsiviilõiguse teatud õiguskaitselahendite kasutamisele. ELi teistes õigusaktides, (ja ka liikmesriikides, sh Eestis) kasutatakse „kaubandustasandiga” sarnaseid mõisteid nagu „äriline iseloom”, „kaubanduslik eesmärk”, „otsene või kaudne majanduslik või kaubanduslik tulu” ja „ärilisel eesmärgil kasutamine”. Kui nüüd intellektuaalomandi õiguste rikkumine toimub kaubandustasandil ehk ärilisel eesmärgil, on õiguskaitselahendina võimalik näiteks väidetava õigusrikkuja kinnis- ja vallasvara ennetav konfiskeerimine, sealhulgas ka õigusrikkuja pangakonto ja muu vara külmutamine.

Euroopa Komisjon (EK) tunnustab, et kaubandustasandil toime pandud intellektuaalomandi õiguste rikkumise probleemi ulatust on keeruline hinnata. Näiteks registreeriti ELi tasandi statistika kohaselt 2012. aastal üle 90 000 juhtumi, mil toll pidas intellektuaalomandi õiguste rikkumise kahtluse tõttu kauba ELi välispiiril kinni. Umbes 70% nendest juhtumitest oli seotud posti- ja kullerteenustega. Lihtsalt öeldes on tegu kauba võltsimisega. Kokku peeti kinni peaaegu 40 miljonit kaubaartiklit, mille samaväärsete ehtsate toodete hinnanguline väärtus on pisut alla miljardi euro. Näiteks on Ühendkuningriigi hinnangul 81% võltskaupadest seotud

organiseeritud kuritegevusega. Selle riigi arvutuste kohaselt teeniti sellise illegaalse tegevusega ebaseaduslikku tulu üle 100 miljoni euro, kuid kui arvestada seaduslikele ettevõtjate saamata jäänud otsest tulu, maksudena laekumata tulu, kaotatud töökohti ja võltsimisega võitlemise kulusid, on see summa pea viis korda suurem (470 miljonit eurot). Intellektuaalomandi õigusi rikkuvate toodete levitamise ja müügi majanduslik tasuvus on nii suur, et stiimul ei kao kuhugi. Arvestades sellise tegevuse arengu ja sellest kasu saamise kiirust, peab EK äärmiselt oluliseks, et toimiksid täpsed avastamise süsteemid ja kiiresti rakendatavad ennetavad meetmed. Siin tulebki mängu „rahavoost lähtuv käsitlus” (*follow the money principle*), st eelkõige tuleb tõkestada õigusrikkumise kasu saamist.

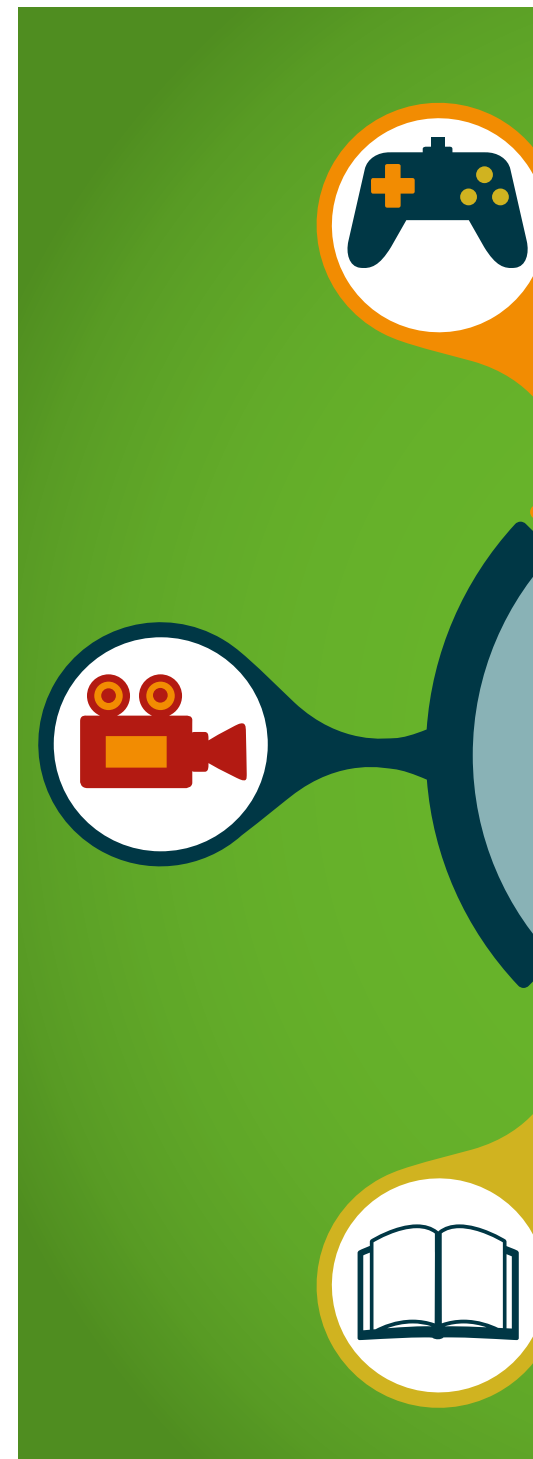
### KAVANDATAVAD MEETMED

Kuigi EK dokument kannab nimetust „tegevuskava”, on pigem tegemist kavandatavate meetmete üldise kirjelduse, mitte konkreetse tegevuskavaga. Ja oluline on ka see, mida kavas ei ole – Euroopa Komisjon ei planeeri tegevuskavaga uusi õigusakte.

## ▶ Ühendkuningriigi hinnangul 81% võltskaupadest seotud organiseeritud kuritegevusega.

### KAVANDATAVAD MEETMED ON AGA JÄRGMISED:

**1. Suurendada tarbijate, töötajate ja klientide teadlikkust.** Kuna probleemiks on, et tarbijad, eriti noored ei taju, millist kahju võib intellektuaalomandit rikkuvate kaupade soetamine ja tarvitamine tuua, on teadlikkuse suurendamine esmase tähtsusega. Sii alla peaksid kuuluma kampaaniad, mille eesmärgiks on suurendada inimeste ja eelkõige noorte teadlikkust



majanduslikust kahjust, mida kaubandustasandil toime pandav intellektuaalomandi õiguste rikkumine endaga kaasa toob, aga ka võimalikust ohust, mida võltstooted endast tervisele ja ohutusele kujutavad. Samuti need kampaaniad, milles tuuakse välja kasu, mida saab tarbija intellektuaalomandi õigusi järgiva toote kasuks otsustades, ja millega lihtsustatakse selliste toodete kättesaadavust.





ISTOCKPHOTO

**4. ja 5. Toetada VKEsid intellektuaalomandi õiguskaitset.** Probleemiks on, et vaidlusmenetluste kalliduse ja keerulisuse tõttu hoiduvad innovatiivsed väike- ja keskmise suurusega ettevõtted (VKE) sageli oma intellektuaalomandi õiguste, sealhulgas olulistest patentidest tulenevate õiguste kaitsmisest. See võib viia turu kuritarvitamiseni suuremate konkurentide poolt.

Komisjon kavatseb analüüsida riiklike algatusi, mille eesmärk on parandada intellektuaalomandi tsiviilõiguslikke õiguskaitsemenetlusi VKEde jaoks, eelkõige väiksemate kohtuvaidluste menetlust, koostab aruande ja kaalub võimalikke meetmeid selles valdkonnas. Komisjon avaldab sellekohase rohelise raamatu.

**6. Tagasimaksmise süsteemid – tarbijatele mõeldud meede.** See annab tarbijale võimaluse vaidlustada makstud teenus või kaup ja selle eest mitte maksta, sest nad ei oleks seda ostnud, kui nad oleksid teadnud, et see ei ole ehtne. See aitab vältida pettuse vastu, kuid aitab ka saavutada seda, et tarbijad, kes tahtmatult ostavad võltstooteid või -teenuseid, ei peaks nende eest maksma või saavad taotleda hüvitamist. Selliste süsteemide abil on võimalik piirata võltsijate ebaseaduslikku tulu.

**7. Koostöö liikmesriikide ametiasutuste vahel.**

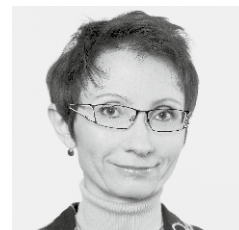
**8. Riiklike ametiasutuste koolitamine ühtsel turul.**

**9. Näha riigihangete korraldajatele ette kohustus kontrollida,** kas riigihanked hõlmavad intellektuaalomandi õigusi rikkuvaid tooteid. Komisjon kavatseb töötada välja ja avaldada riiklike ametiasutuste jaoks juhendi parimatest tavadest, et hoida ära võltstoodete hankimine.

**10. ELi intellektuaalomandi poliitika parem jälgimine ja suunatus.** Komisjon avaldab iga kahe aasta tagant ELi intellektuaalomandipoliitika majandusliku mõju kohta aruande, mida võib kasutada tõhusama järelevalvevahendina ELi uue intellektuaalomandi õiguskaitse poliitika jaoks.

**2. Õiguste valdaja vastutus tarneahela terviklikkuse tagamisel.** Komisjon soovib tagada kogu tarneahela kindluse ja hoida ära sellesse võltskaupade sattumise. Komisjon planeerib meetmeid, mis on suunatud kogu tarneahelat hõlmavale hoolsuskohustusele. Kogutud teabe põhjal plaanitakse välja töötada ELi hoolsuskohustuse süsteem, esmalt edendades selle süsteemi vabatahtlikku kasutamist.

**3. Rahavoo jälgimine:** dialoogid asjaomaste sidusrühmadega, et hoida intellektuaalomandi õigusi rikkuvad tooted internetist eemal. EK aitab töötada välja vabatahtlikud vastastikuse mõistmise memorandumid, mida peaksid rakendama ettevõtjad omavahelistes kokkulepetes, et vähendada internetis kaubandustasandil toime pandavatest intellektuaalomandi õiguste rikkumistest saadavat tulu.



REET TEDER

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja  
esindaja EMSKS

## ▶ VÄLISTURUD

# Arenev Aafrika

**E**simest korda tulin Kenyasse 1992. aastal. Helsingis elades kohtusin seal magistritööd tegeva Kenya üliõpilasega, kellest hiljem sai mu abikaasa. Temal said õpingud otsa ja ta naasis Kenyasse ning mul oli hea võimalus talle külla tulla. Siis olin küll Kenyas ainult 4 kuud, aga väga hea mulje jäi. Kenyas on ütlus, et kui jääd Kenyasse kauemaks kui 4 nädalaks, siis läheb see maa sulle nii palju südamesse, et tuled kindlasti tagasi. Nii ka mina. 1995. aasta jaanuaris tulime Kenyasse tagasi, nüüd juba abielupaarina ja koos aastase pojaga.

### NAIROBI

Nairobi on elamiseks mugav linn. Siin on multikultuurne keskkond. Enamiku riikide Aafrikas asuvatest saatkondadest on üks Nairobi. Nairobi on ka enamiku Aafrikas tegutsevate rahvusvaheliste ettevõtete regionaalsed peakontorid, sh ÜRO Aafrika peakontor koos paljude ÜRO alamorganisatsioonidega. Nairobi ja ka teistes suuremates linnades on suurepärase valik koole. Siin saab valida mitmete eri keelte ja koolisüsteemide vahel. Kenyas on jaapani-, saksa-, prantsuse- ja rootsikeelsed koolid. Valida on võimalik nii Kenya oma koolisüsteemi kui ka mitme rahvusvahelise haridussüsteemi vahel. Endise Briti kolooniana on Kenyas populaarsed internaatkoolid ning seetõttu on siin nii tavakoole kui ka ajaloolisi Briti süsteemil põhinevaid suuri ja luksuslikke internaatkoole. Juba üheksakümnendatel oli Nairobi teistest piirkonna riikidest paljuski ees – ka praegusega võrreldes tagasihoidlikud ostukeskused olid siis

teiste piirkonna riikidega võrreldes uhked. Nüüd aga on Nairobi palju ilusaid suuri kaubamajasid ja kohvikuid, kus aega veeta. Elu Kenyas teeb mugavaks ka see, et alati ja igas kodus on siin koduabilised, kes teevad ära kõik majapidamistööd.

### ARENEVAS RIIGIS ON VÕIMALIK ROHKEM ÄRA TEHA

Lisaks kergemale elule tänu koduabilistele tunnen ka, et Kenyas saan anda ühiskonnale rohkem kui saaksin seda Eestis teha. Eestis on kõik süsteemid paigas, ühiskond toimib, riik töötab. Kenyas on veel väga palju puudujääke, olgu see infrastruktuuri, hariduse või kogukonna arengu osas. Ma olen Rahvusvahelise Rotary Klubi liige. Rotarlaseks hakkasin ma just sellepärast, et nägin palju abi vajavaid valdkondi, kus on tarvis suuremat jõudu, kui ma seda ise suudan anda. Kenya on üks riikidest, kus Rotary Foundation rahastab igal aasta projekte tuhandete dollarite ulatuses. Projektid, kus ma osalen, tegelevad enamasti kaevude loomisega ning veel muude majanduslike tegevustega kogukonnas, sh kala-, kana- ja köögiviljakasvatusega. Minu jaoks on huvitav töötada välja projekte, leida kõige sobivamad keskkonnad, kus neid rakendada ja rahvusvahelisi partnereid, kellega koos luua kogukondadele uusi võimalusi. Oluline on mainida, et puhas vesi on Kenyas kättesaadav ainult 30% inimestest. Noortel, kes lõpetavad ära algkooli või keskkooli, ei ole edasi midagi teha, sest peale lugemise ja kirjutamise ei õpetata neile ühtegi eriala, mis võimaldaks neil tööd leida. Kenya lapsed on maailmas 10 suurema koolihariduse

puudusega riigi hulgas. Enamik Kenya lastest jõuab ainult algkooli lõpuni, sest vanematel pole rahaliselt võimalik neid edasi õppima saata. 26% 15- kuni 29aastastest noortest on poolkirjaoskamatud ja omandanud vaid mõned klassid algkooliharidust. Igal aastal läheb ülikooli edasi õppima 65 000 Kenya noort. Ülikooliharidust peetakse Kenyas aga oluliseks, et saada hea töö ja parema järje peale. Suur nõudlus ülikoolidiplomi järele on Kenyas tekitanud suure hulga ülikoolide tekkimise laine. Aastal 1994 oli Kenyas 7 ülikooli. Aastal 2014 on neid 48.

Need haridusega seotud faktid on olulised, kui mõelda Kenyas äri tegema tulla. Hiljuti rääkisin ettevõtjaga, kes on Lõuna-Aafrikast pärit inglane ja töötanud aastaid Tansaania ning nüüd Kenyas. Tema jaoks on Kenyas kõige keerulisem tegeleda töötajatega, kes on küll käinud ülikoolis, aga ei suuda mõelda oodata-val tasemel. Kenyas on enamik haritud tööjõudu esimese põlvkonna haritlased.

## ▶ Ka peab Kenya poole ärimõtetega vaatav inimene arvestama Hiina mõjudega.

Valdaval osal neist on vanemad, kes on läbinud ainult paar klassi algharidust või hoopis kirjaoskamatud – nagu see oli Eestis poolteist sajandit tagasi. Nagu siis Eestis, on Kenyas ka suured pered. Prae-



gused Kenya vanaemad on ise 10 õe-vennaga üles kasvanud. Neil omal on 7-9 last. Samas nende lastel on juba neli või vähem last. Moodne ja modernne Nairobi perekond elab kahe lapsega ilusas korteris ja nende olemusest pole märgatagi, et nad said esimesed kingad jalga keskkooli minnes. Ning kuigi neil on nüüd olemas kõik kõrgtehnoloogilised vidinad, ei olnud neil oma lapsepõlvkodus isegi juturaamatut. Maal elavad perekonnad on muidugi jätkuvalt suuremad.

### SUUR TURG

Selline huvitav demograafia on muidugi ka huvipakkuv äriinimestele. Aafrika on viimase 5 aasta jooksul kuulutatud uueks ärikünniseks Euroopas ja Ameerikas stagneeruvatele äridele. On ju Aafrika pidevalt kasvav elanikkond suur turg kõigele. Kenya, nagu paljud muud Aafrika riigid, on negatiivse ekspordiga. See võimaldab Kenyas müüa väga palju, alates väetistest ja piimakarja seemendumaterjalidest, lõpetades puitdetailidega koduse sisustuse jaoks. Muidugi võib tulla siia ja toota Kenyas just siit ekspordiks minevat kaupa. Kenya on omapärane töö- ja ärikeskkond. Siin peab tunnustama ühte vana ütlust „Jumal andis eurooplastele kella ja

aafriklastele aja”. Siin tegutsemiseks peab olema kannatust. Midagi ei lähe edasi nii kiiresti kui sooviks. Närviminemine ei vii edasi.

### HIINA MÕJU

Kenyas tuleb arvestada ka sellega, et poliitiline võim mõjutab väga palju äri ning korrupsioon on tugevalt sees, eriti kui soovida teha suuremat äri valitsuse või ka paljude suuremate organisatsioonidega. Ka peab Kenya poole ärimõtetega vaatav inimene arvestama Hiina mõjudega. Hiina võttis kümnekond aastat tagasi suuna Aafrikale. Seeläbi on Kenya ja teised Aafrika riigid saanud omale head suured maanteed. Aga ka kaotanud palju elevant ja ninasarvikuid. Hiina on ka eelistatud partner paljudel valitsuse hangetel. Keeruline öelda, kas põhjuseks on madal hind või korrupsioon, millele Hiina ärimed kuuldu järgi halvasti ei vaata.

Eesti poolt on olnud huvi Kenya suhtes väike. Lisaks veel, et isegi üllatavalt väike. Peaks ju Kenya olema teistest Aafrika riikidest kõige lihtsam koht, kust alustada Aafrika vallutamist. Siin on, võrreldes teiste Aafrika riikidega, kõige arenenum interneti infrastruktuur, mis peaks sobima Eesti IT-ala firmadele. Ka on Kenya ini-

mesed väga vastuvõtlikud uutele ideedele ja soovivad alati leida koostööpartnereid mujalt maailmast. Huvilistele Eestist soovitaks kindlasti Kenyas leida inimestega isiklikku kontakti. Alati tuleks küsida pere ja nende vanemate käekäigu järele, ka seda, kuidas elab äripartneri kitsekari (see on kenyalaste jaoks oluline teema!). Selised küsimused näitavad huvi ja loovad head sidemed.

Aastast 2008, kui sain Eesti Vabariigi aukonsuliks, on minu poole otseselt pole pöördunud ainult üks firma Eestist, et leida Kenyas ärikontakte. Samas tean, et mingil määral koostööd esineb, kuid otsesed faktid selle kohta puuduvad.



KADRI HUMAL-AYAL

### Tule tutvu võimalustega, mida pakub Eesti ettevõtjale Aafrika

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja ja Eesti Välisministeeriumi korraldataval

## AAFRIKA FOORUMIL

neljapäeval, **11. detsembril** Välisministeeriumis (Islandi väljak 1, Tallinn)

### Päeva jooksul:

- » anname ülevaate Aafrika kui sihturu olemusest ja kultuurilisest, poliitilisest ja majanduslikust taustast, millega seal tegutsedes arvestama peab;
- » räägime Aafrikaga seotud riskidest ja sellest, kuidas neid arvestades edukas olla;
- » jagame erinevaid kogemusi erinevate Aafrika riikidega;
- » arutleme Eesti ettevõtjate võimaluste üle Aafrikas, sh võimaliku koostöö üle Eesti ja Soome ettevõtjate vahel.



**Vaata lähemalt ja registreeru:**  
[www.koda.ee/aafrika-foorum](http://www.koda.ee/aafrika-foorum)



Aafrika foorum toimub arengukoostöö projekti raames.  
Projekti rahastab Välisministeerium arengu- ja humanitaarabi vahenditest.



▶ TAGASIVAADE

# Kuidas müüa oma elutööd



Taasiseseisvumisaja algusest tegutsenud ettevõtted hakkavad mõne aasta pärast saama 25 aastaseks ja ühel hetkel võib tekkida vajadus oma ettevõtte müümiseks.

**20.** novembril toimus Kaubanduskojas seminar, mille korraldajate eesmärk oli tuua saali ettevõtete omanikud, mille vanus on 20 ja rohkem aastat. Semina- riga sooviti anda osalejatele ülevaade sellest, kuidas hinnata müüdava ettevõtte väärtust, kuidas ettevõtte müügiks ette valmistada, millised on müügi õiguslikud ja finantsaspektid ning kuidas kõita võimalike investorite tähelepanu.

**ETTEVÕTETE VÄÄRTUSED KASVAVALD – Erki Katkosild** OÜ Investment Agencyst tegi seminarist osavõtjatele ülevaate hindamismeetoditest, mida kasutatakse ettevõtte väärtuse hindamisel. Paljusid huvitas, millised on trendid ettevõtte väärtuse kujunemisel. Väärtused on olnud viimase paari aasta jooksul mõõdukas kasvus ja seda võib oodata ka lähitulevikus. Loomulikult ei puuduta see kõiki majandus- sektoreid. Erki võrdles oma ettekandes Euroopa Liidu ja Eesti avalike ettevõtete EBITDA kordajaid samades sektorites 2013. aasta lõpus, mis ELi keskmisena oli 11,6 ja Eestis 8,8 kordse määraga. Hinnavahe turgudel moodustab 24%.

**TEE „PRUUT“ ILUSAKS – Jelena Štšeberina**, Finantskonsultant OÜ partner tegi ülevaate tegevustest, mis tagavad ettevõtte sujuvama müügiprotsessi. Oma ettekan-

des võrdles ta ettevõtet, mis on müügiks ette valmistamata näomaskiga ja hommi- kumantlis tüdrukuga, kes võib peigmehe (investori) ära hirmutada. Mida siis teha, et „pruut“ oleks ilus? Esmalt tuleks mää- ratleda müügiobjekt, peale seda eraldada müüdavast ettevõttest põhitegevusega mitteseotud varad. Hea oleks läbida enne müügiprotsessi alustamist ka eelaudit, mis tooks välja ettevõtte nõrkused, mis võivad müügiprotsessis lõppväärtust vähendada. Juhul, kui planeeritakse jätkata äritegevuse- ga, võiks ettevõtte omand olla vormis- tatud äriühingusse. Raha ja aeg, mis on panustatud müügieelsetesse tegevustesse, tasuvad ennast ära müügiprotsessis, hoi- des kokku nii aega ja kui ka suurendades ettevõtte lõpphinda ning tehingu toimu- mise tõenäosust.

**KAASA ADVOKAAT VÕIMALIKULT VARA – Gerli Kilusk**, Advokaadibüroo Red partner rääkis seminaril käsitletud valdkonna õiguslikest aspektidest. NDA, MOU, LOI, DD, SPA, BTA, SHA, *Signing, Closing* – hulk inglisekeelseid termineid, mis kirjeldavad ettevõtte ostu-müügiprotsessi ja -lepingu erinevaid löike. Gerli tegi lühikokkuvõtte oma 10aastasest kogemusest selles valdkonnas. Iga tehing on unikaalne ja oma tegijate nägu, kõik tehingud võ- tavad rohkem aega, kui esialgselt planeer-



ritud. Parim leping on see, mida enam kunagi sahtlist välja ei võeta – sellised olid mõningad mõtted, mis läbisid Gerli esitlust.

#### LHV PANK VÕIB FINANTSEERIDA KUNI 13 MILJONIT EUROT TEHINGU MAHUST –

**Indrek Nuume**, LHV Panga juhatuse liige tutvustas LHV panka ja reeglistikku, mille alusel võetakse vastu finantseerimisotsuseid. Indrek rääkis sellest, et otsustavad momendid on siiski omanike taust ja usaldusväarsus ning finantseeritava projekti finantsanalüüs. LHV finantseerib tavaliselt kuni 4,5 kordse EBITA ulatuses 5aastase laenuperioodiga ning eeldab minimaalset DSCR 1,2. Indrek soovitas investeringute tegemisel kaasata ettevõtte võtmeisikuid ning arvas, et praegu on hea aeg ettevõtteid välisomanikelt tagasi osta.

#### BALTIKUMI TURULE ON TULEMAS 500 MILJONIT EUROT RISKIKAPITALIFONDIDE RAHA –

**Peeter Saks**, AS BaltCap juhtivpartner. Oma ettekandes soovitas ta pakkuda ettevõtteid riskikapitali fondidele. BaltCapil on täna portfellis 30 Eesti, Läti ja Leedu ettevõtet, mis teevad kokku 300 miljonit eurot käivet ning kus on kokku 4300 töötajat. Jaanuaris 2014 avati uus BaltCap Private Equity Fund II, mille varade mahuks planeeritakse 100 miljonit eurot. Nende investeerimisstrateegiaks on osta ettevõtetes enamusesalus. Tehingu suurusjärg on 5-15 miljonit eurot ettevõtte kohta. Järgnevalt soovitakse seda 5-10 aasta jooksul koostöös juhtkonna ja kaasomanikega arendada ning seejärel ettevõtetest väljuda. Valdav osa ettevõtete väärtuse kasvust on senini tulnud oma valdkonnas konkureerivate ettevõtete ühendamisest.

**INVESTMENT AGENCY ANDMETEL OSTSID EESTI ETTEVÕTTED 2014. AASTAL SOOMES KAKS ETTEVÕTET – Tero Nummenpää**, Translink Corporate Finance Ltd. Tero Nummenpää rääkis sellest, et käesoleval aastal on Eesti ettevõtted ostnud 2 ettevõtet Soomes.

Soome ettevõtteid on huvitatud Eesti ettevõtetest tänu meie geograafilisele lähedusele. Laienemise soovi puhul vaadatakse esimesena Eesti või Rootsi suunas.

Eesti eelisteks Soome ees on tänane soodsam tööjõu hind ning paindlikum tööjõuturg. Soomes on väga tugevad ametiühingud ning seetõttu on töötajate vallandamine ning tööjõukulude vähendamine pikk ja keerukas protsess. See on aga tinginud olukorra, kus ettevõtteid on väga ettevaatlikud tööjõu värbamisel. Samuti on Eesti tööjõud kõrgelt kvalifitseeritud.

Tuleviku trendidena nägi Tero turu konsolideerimisi erinevates sektorites. Tema hinnangul saavad enamasti sellised trendid alguse USA turult ning paari aasta möödudes hakatakse sarnaseid tehinguid tegema Inglismaal, kust see levib edasi üle Euroopa. Viimasel ajal on ta Skandinaavias täheldanud konsolideerimise trende järgmistes valdkondades tegelevate ettevõtetega:

- Lastepäevahoid
- Erakliinikud
- Vanadekodud
- Tööstusseadmete hooldusettevõtted
- Erakoolid

Tootmisvaldkonnas tegutsevad Soome ettevõtteid soovivad Eesti ettevõtet osta eeskätt oma kliendibaasile toodete pakumiseks. Eesti ettevõtte kohalikus kliendibaasis nad üldjuhul suurt lisandväärtust ei

näe, kuna võiksid alternatiivina tootmise ise Eestisse rajada. Üheks huvipakkumaks sektoriks on Soome ettevõtete jaoks IT ja e-kaubanduse valdkond, kus firmad soovivad omandada turu suurimaid tegijaid või konsolideerida turgu. Tero hinnangul suudavad e-kaubanduse valdkonnas kasumit toota peamiselt turuliidrid.



**ILLAR KAASIK**

Investment Agency partner Illar Kaasik

## ▶ KODA KUTSUB OSALEMA

# SEMINAR „KUIDAS KAITSTA ENNAST MAKSUHALDURI EEST?”

**Aeg:** neljapäev, 11. detsember kell 11.00 – 15.30

**Koht:** Kaubanduskoda (Toom-Kooli 17, Tallinn)

**Hind:** Kaubanduskoja liikmetele 50 eurot, mitteliikmetele 80 eurot\*

Kõik maksumaksjad võivad ühel päeval avastada, et nad on tõmmatud pahaaimamatult maksuhalduri menetluste keerisesse. Kuigi igale maksumaksjale meeldib mõelda, et ta on läbinisti aus ja riigile palju maksu maksnud ning kolmandate isikute toimepandud rikkumised teda ei puuduta, esineb praktikas sageli juhtumeid, kus selline arusaam ei toimi.

**Seminari eesmärk** on selgitada kohutapraktika valguses olulisemaid riske, mis võivad tuua kaasa maksukohustuse. Arutlusel on ka olukorrad, kus on ilmne, et kuigi maksud on jätnud tasumata tehingupartner, peab maksuhaldur vastutavaks

just teid. Seminaril vaadeldakse, kes ja millises ulatuses maksuhalduri ees ikkagi vastutab. Samuti selgitatakse, missugused on isikute õigused erinevates menetlustes ja kuidas saab oma huve kaitsta võimalikult tulemuslikult.

### Teemad:

- Mida tuleb teha, kui maksuamet on ukse taga?
- Mis on maksuvaidluse suurimad vead ja kuidas neid vältida?

Seminari lektorid on tunnustatud maksuõiguse eksperdid, vandeadvokaadid **Helmut Pikmets** ja **Dmitri Teplõhh** advokaadibüroost VARUL.

### INFO JA REGISTREERIMINE:

#### Toomas Hansson

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda

Tel: 744 2196

E-post: toomas@koda.ee

\* LISANDUB KÄIBEMAKS. HIND SISALDAB KOHVIPAUSI, LÖUNAT JA JAOTUSMATERJALE.

# KLIENDITEENINDUSE KOOLITUS „TAVALISEST TEENINDUSEST KLIENDIMAGNETIKS”

**Aeg:** kolmapäev, 14. jaanuar kell 10.00-16.00

**Koht:** Kaubanduskoda (Toom-Kooli 17, Tallinn)

**Hind:** Kaubanduskoja liikmele 70 eurot ja mitteliikmele 120 eurot, lisandub käibemaks. Kui ühest firmast on mitu osalejat, siis rakendatakse hinnasoodustust -5%.\*

### Koolituse eesmärgid:

- õppida efektiivseid suhtlemis- ja kuulamisoskusi;
- omandada teadmisi ja tehnikaid ennetamiseks ja juhtimaks konflikte;
- kujundada meeldiva klienditeenindaja hoiakud;
- lihvida praktiliste harjutuste käigus klienditeenindaja käitumist konfliktituatsioonis;
- õppida mõjusat keelekasutust;
- omandada konkreetseid tehnikaid stressiga toimetulekuks;
- panna osalejate näod särama.

### Käsitletavat teemad:

- Suhtlemine
- Konflikt
- Klienditeenindus

Koolitus on praktilise suunitlusega, lühiloengud vahelduvad juhtumianalüüside, arutelude, ajurünnakute ja praktiliste harjutustega.

Koolituse viib läbi **Jaanus Kangur**, Kangur Koolitusteenused OÜ juhataja ja koolitaja. Ta on tegelema koolitamisega alates 2003. aastast ning on läbinud mitmeid täiskasvanu koolitaja, suhtlemis- ja juhtimiskoolitusi ja kursusi Eestis, Saksamaal, Hispaanias, Inglismaal ja Iirimaa. Kokku on ta koolitanud üle 20 000 inimese nii era- kui riigisektorist. Jaanusel on täiskasvanute koolitaja kutse 7. tase.

### INFO JA REGISTREERIMINE:

#### Toomas Hansson

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda

Tel: 744 2196

E-post: toomas@koda.ee

\* LISANDUB KÄIBEMAKS. HIND SISALDAB KOHVIPAUSI, LÖUNAT JA JAOTUSMATERJALE.

## UUED LIIKMED

### HARJUMAA JA TALLINN

DREAM GROUP OÜ		Euroopa ülikoolide tudengite vastuvõtu halduse tarkvara arendamine.
JUNGENT ESTONIA OÜ	www.jungent.eu	Hulgikaubandus.
MOXISA OÜ		Kivisõe ja koksi vahendamine. Rauasulamite vahendamine.
RAMM EHTITUSE OÜ	www.rammehitus.ee	Elamute ja mitteiluhoonete ehitus. Kinnisvaraarendus. Silla- ja tunneliehitus. Ehituslik insener-tehniline projekteerimine ja nõustamine.
ADVOKAADIBÜROO EHASOO & PARTNERID OÜ	www.ehasoo.ee	Advokaatide ja advokaadibüroode tegevus.
CRAZYDEAL OÜ	www.crazydeal.ee	Jaemüük posti või interneti teel.
LYONESS EESTI OÜ	www.lyoness.ee	Ettevõtete soodustuste vahendamine tarbijatele. Lojaalsusprogramm ettevõtete uute klientide leidmiseks ja olemasoleva lojaalsuse tõstmiseks.
SIMPA GRUPP OÜ	www.simpa.ee	Metallide ja metallimaakide eksport-import. Metallihulgimüük. Kivisõe hulgimüük.
SKYCODE OÜ	www.skycode.eu	Veebilehe kujundus, disain, trükimaterjalide ettevalmistamine, programmeerimine, CMS, brändi kujundamine.
TEHNOMARKET OÜ	www.tehnomarket.ee	Tavajäätmete kogumine.

## JUUBILARID

Õnnitleme ettevõtte juubeli puhul!

60

**ABT AS**

liige alates 1954

25

**KRIISA ORELIEHITUS OÜ**

liige alates 2001

**NORDECON AS**

liige alates 1993

**VG HOLDING AS**

liige alates 1994

20

**ADVOKAADIBÜROO VARUL AS**

liige alates 1997

**BRITISH AMERICAN TOBACCO****ESTONIA AS**

liige alates 2011

**BUREAU VERITAS EESTI OÜ**

liige alates 1998

**D.T.L.CONSUMER PRODUCTS****EESTI AS**

liige alates 1997

**ELEKTRITSENTRUM AS**

liige alates 1998

**INNECTO OÜ**

liige alates 1997

**MOORLAT & KO****PATENDIBÜROO OÜ**

liige alates 1997

**MORRISON INVEST AS**

liige alates 2005

**NESCO AGENCY AS**

liige alates 1996

**PEX TALLA OÜ**

liige alates 1998

**RUDUS AS**

liige alates 1997

**TARTU TERMINAAL AS**

liige alates 1999

**TESKATEL AS**

liige alates 1997

**UPONOR INFRA AS**

liige alates 2003

**VALLIN BALTIC AS**

liige alates 1998

15

**AHTI VÄIN KONSULT OÜ**

liige alates 2007

**AIRWAVE OÜ**

liige alates 2011

**ARGO TTP OÜ**

liige alates 2003

**BALTIC PULP AND PAPER OÜ**

liige alates 2003

**CITY CAPITAL OÜ**

liige alates 2006

**HALMEK OÜ**

liige alates 2003

**INTERCONNECT PRODUCT****ASSEMBLY AS**

liige alates 2005

**JUKOTEC OÜ**

liige alates 2006

**NORDIC GROUP OÜ**

liige alates 1998

**PERI AS**

liige alates 2002

**RAIGISSON OÜ**

liige alates 2001

**SAAR GRAAFIKA OÜ**

liige alates 2004

**WIEDEMANNI****TÖLKEBÜROO OÜ**

liige alates 2005

**VIOLANTE MÖÖBEL OÜ**

liige alates 2000

**VITALE-XD OÜ**

liige alates 2007

10

**ALTINO GRUPP OÜ**

liige alates 2010

**CIVITTA EESTI AS**

liige alates 2006

**ENVIROLYTE INDUSTRIES****INTERNATIONAL OÜ**

liige alates 2004

**ERLEX****ÖPPEKESKUS OÜ**

liige alates 2010

**ITMEES EESTI OÜ**

liige alates 2007

**KAIU EKO METALL OÜ**

liige alates 2010

**SALMECO OÜ**

liige alates 2005

**TODOTRANS OÜ**

liige alates 2014

**TS ENERGIA OÜ**

liige alates 2011

**WILSTONE INTERNATIONAL AS**

liige alates 2006

**WISEMAN INTERACTIVE OÜ**

liige alates 2009

**VITRECON OÜ**

liige alates 2006

5

**CFK CONSULTING OÜ**

liige alates 2013

**FFC LOGISTICS OÜ**

liige alates 2011

**HANSA KONVERENTSID OÜ**

liige alates 2010

**ISOELAST OÜ**

liige alates 2010

**SAZA CHEMICAL OÜ**

liige alates 2013

**SOLBRITT AS**

liige alates 2010

**SÜDA INVEST OÜ**

liige alates 2013

**THERMOTECH BALTIC OÜ**

liige alates 2014

**T-PUHTAX OÜ**

liige alates 2009

# Suurepärane välimus. Esmaklassiline nähtavus. Uus Touareg.



Uue *Touaregi* juures märkate kindlasti kere disaini ja standardvarustuses olevaid dünaamilisi esilaternalaid, mis reageerivad pidevalt roolile, samuti suuremat ökonoomsust ja võimsust, mille tagavad standardile *Euro 6* vastavad uued mootorid.

Seda aga, mida te ise ei märka, näeb automaatne pikivahe hoidmise süsteem (*ACC*) ja liikluse jälgimise süsteem *Front Assist*.



**Das Auto.**